

PREDGOVOR

Poslije nekoliko godina rada na reformi krivičnog procesnog zakonodavstva, 1. maja 2003. godine stupio je na snagu novi Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, kao dio cjelovitog krivičnog zakonodavstva. Njegovo donošenje označio je visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu i to u sklopu reforme cjelovitog krivičnopravnog sistema. Ovaj zakon je doveo do suštinskih promjena krivičnog postupka koje odražavaju priznate međunarodne standarde i principe u ovoj oblasti, a u svrhu poboljšanja efikasnosti postupka i jačanja zaštite prava i sloboda lica koja učestvuju u postupku, a naročito prava i sloboda lica protiv kojih se vodi postupak. Među najznačajnija nova rješenja spadaju: sprovođenje istrage je u nadležnosti tužioca, ali se princip sudske kontrole ostvaruje uvođenjem sudije za pretresni postupak koji donosi odluke o pitanjima kada može doći do ugrožavanja ljudskih prava i sloboda pojedinaca, te ugradnjom instituta sudije za prethodno saslušanje koji ima ovlaštenja nakon podizanja optužnice; po pravilu, dokazi sakupljeni u istrazi, na način predviđen u zakonu, mogu se koristiti na glavnom pretresu; uvode se nove mjere u svrhu efikasnog oduzimanja predmeta u toku postupka i nezakonito stečene imovine; uvode se nove savremene istražne radnje; uvodi se institut pregovaranja o krivnji s tužiocem; trajanje pritvora u toku prvostepenog i drugostepenog postupka je ograničeno; sud može odlučiti da bez održavanja glavnog pretresa izrekne kazneni nalog i to kada su u pitanju krivična djela za koja je propisana novčana kazna kao glavna kazna ili kazna zatvora pet godina; u slučaju da se prvostepena presuda odigne, glavni pretres se održava pred drugostepenim sudom; postoji samo jedan vanredni pravni lijek – zahtjev za ponavljanje postupka; nova rješenja utvrđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine odražavaju se i u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, kao npr. postupak protiv pravnih lica i postupak prema licima za koja se utvrdi da su krivično djelo učinila u stanju neuračunljivosti itd.

Prelazna skupština Brčko distrikta je, 23. maja 2003. godine, usvojila Zakon o krivičnom postupku Brčko distrikta, koji je stupio na snagu 1. jula 2003. godine. Narodna skupština Republike Srpske je, 27. juna 2003. godine, usvojila Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske, koji je stupio na snagu 1. jula 2003. godine. Naposljetku, Parlament Federacije BiH je, 28. jula 2003. godine, usvojio Zakon o krivičnom postupku Federacije BiH, koji je stupio na snagu 1. avgusta 2003. godine. Kao rezultat ovih zakonodavnih aktivnosti, odredbe sva četiri zakona o krivičnom postupku skoro su identične, tako da se u svim sudovima u Bosni i Hercegovini primjenjuje sličan krivični postupak.

Imajući u vidu obim promjena u našem krivičnom procesnom zakonodavstvu do kojeg je došlo stupanjem na snagu novih zakona, bilo je neophodno pripremiti novi tekst udžbenika *Krivično procesno pravo* i tako omogućiti njegovim korisnicima da se upoznaju sa glavnim obilježjima novog krivičnog postupka. Za osnov pisanja su uzeti novi zakoni o krivičnom postupku kao osnovni, glavni i opšti izvor našeg krivičnog procesnog prava. Uz to, polazeći od činjenice da izvore krivičnog procesnog prava čine i drugi zakonski tekstovi, uzeti su i oni u obzir, ali samo u mjeri

u kojoj čine izvore krivičnog procesnog prava. Uzete su u obzir i relevantne odredbe međunarodnih ugovora koje je naša država ratifikovala, posebno odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Isto tako, korišćena je i sudska praksa visokih sudova, posebno Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Evropskog suda za ljudska prava, kao i odgovarajuća krivičnoprocesna literatura čiji je popis, skupa sa registrom pojmova, dat na kraju.

Novi udžbenik nije koncipiran kao složena teoretska rasprava. Pisan je prvenstveno za studente pravnih fakulteta, kao neophodna literatura za studiranje i pripremu ispita, ali može veoma korisno poslužiti i drugima da potraže odgovore na pojedina pitanja strukture krivičnog postupka u Bosni i Hercegovini.

Nadam se da će ova knjiga otvoriti dijalog i s onima koji se sa krivičnim procesnim pravom susreću u praksi. Njima je namijenjena i druga knjiga o posebnom dijelu *krivičnog procesnog prava*, u kome će biti izložen tok krivičnog postupka i posebni postupci, koju ćemo pripremiti za štampu uskoro.

Pripremu ove knjige pomogao je Pravni fakultet u Bihaću na kojem autor izvodi nastavu iz istoimenog predmeta od 2004/05. godine, kada je završena prva verzija ovog teksta. Autor je zahvalan recenzentima na korisnim primjedbama, a posebna zahvalnost za strpljenje i razumijevanje pripada prof. dr Muju Demiroviću, dekanu Pravnog fakulteta u Bihaću. Takođe, izražavam zahvalnost i svima koji mi, nakon čitanja ove knjige, budu iznijeli sugestije koje mogu da doprinesu poboljšanju njenog sadržaja u narednom izdanju.

U Bihaću, 10. septembra 2005. godine

Prof. dr Miodrag N. Simović